

NORGES HØYESTERETT

Den 2. juli 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Normann og Østensen Berglund i

HR-2020-1385-U, (sak nr. 20-079167SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

Innlandet fylkeskommune

(advokat Jørgen Aardalsbakke)

mot

A

(advokat Tore Skar)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder adgangen til å tilkjenne en meddommer dekning for tapt arbeidsfortjeneste etter rettsgebyrforskriften § 1-4.
- (2) I 2019 verserte det en tvistesak mellom Ahsco Holding 2 AS og Innlandet fylkeskommune (den gang Oppland fylkeskommune) om godtgjøring etter entreprisarbeider. Hovedforhandlingen var berammet over 10 dager i oktober/november 2019.
- (3) Partene var enige om at det skulle oppnevnes fagkyndige meddommere, og tingretten oppnevnte prosjektdirektør A og prosjektleder B.
- (4) Den 25. september 2019, om lag en måned før hovedforhandlingen skulle begynne, begjærte partene saken hevet som forlikt.
- (5) Fagkyndig meddommer A fremmet umiddelbart krav på 70 000 kroner for tapt arbeidsfortjeneste, beregnet til 50 % av godtgjøringen under den berammede – nå avlyste – hovedforhandlingen med en timesats på 1 750 kroner.
- (6) Begge partene bestred As krav og gjorde gjeldende at det ikke var grunnlag for å tilkjenne godtgjørelse. Ved Gjøvik tingretts beslutning 5. november 2019 ble kravet på 70 000 kroner tatt til følge.
- (7) Begge partene anket til Eidsivating lagmannsrett. De anførte at det ikke var hjemmel for å tilkjenne tapt arbeidsfortjeneste når meddommeren ikke har gjort tjeneste, uansett om slik dekning anses rimelig, og at tapet uansett ikke var sannsynliggjort. A tok på sin side til motmæle.

- (8) Eidsivating lagmannsrett avsa 3. april 2020 kjennelse med slik slutning:
- «1. Ankene forkastes.
  - 2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Oppland fylkeskommune og Ahsco Holding 2 AS in solidum til A 21 875 – tjueentusenåttehundreogsyttifem – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.»
- (9) *Innlandet fylkeskommune* har anket kjennelsen til Høyesterett. Det anføres at lagmannsretten har tolket rettsgebyrforskriften § 1-4 uriktig. Bestemmelsen gir ikke hjemmel for å tilkjenne tapt arbeidsfortjeneste der fagkyndig meddommer verken har deltatt i rettsmøte eller har utført tjeneste i form av nødvendig arbeid til forberedelser. Det kan kun gis godtgjørelse til meddommere for tid som faktisk har gått med til tjenestegjøring.
- (10) *Innlandet fylkeskommune* har nedlagt slik påstand:
- «1. Lagmannsrettens kjennelse av 3. april 2020 i sak nr. 19-187293ASK-ELAG/ oppheves.
  - 2. A dømmes til å erstatte *Innlandet fylkeskommune* v/fylkesordføreren sakens kostnader for Høyesterett.»
- (11) A har tatt til motmæle. Han anfører at lagmannsrettens tolkning av rettsgebyrforskriften § 1-4 er riktig. Han viser til at bestemmelsen er ansett for å omfatte tapt arbeidsfortjeneste for tid som har gått med til nødvendig arbeid med rettsaken utenfor rettsmøtet, og anfører at den også må anses å hjemle dekning for tapt arbeidsfortjeneste når en hovedforhandling blir avlyst.
- (12) A har nedlagt slik påstand:
- «Prinsipalt: Anken nektes fremmet.
  - Subsidiært: Anken forkastes.
  - I begge tilfeller: A tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.»
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder den generelle forståelsen av en skreven rettsregel, som ankeutvalget kan prøve, jf. tvisteloven § 30-6.
- (14) Etter domstolloven § 105a første ledd skal godtgjørelse til meddommere fastsettes av rettens leder i henhold til rettsgebyrforskriften. Alminnelig godtgjørelse til fagkyndige meddommere er regulert i rettsgebyrforskriften § 1-2 første ledd bokstav d, som uriktig viser til tidligere § 88 i domstolloven om oppnevning av fagkyndige meddommere. Rett henvisning skal være domstolloven § 94.
- (15) I henhold til § 1-2 første ledd i forskriften skal godtgjørelsen til fagkyndige meddommere som utgangspunkt «settes til kr 1.000 for hver dag som går med til møte på rettsstedet i saken». Videre kan retten i den utstrekning den finner det rimelig gi godtgjørelse «for nødvendig tjenestegjøring ut over rettsdagene». Med dette menes eksempelvis arbeid i form av nødvendige forberedelser til saken og domskonferansen.

- (16) Bestemmelsen gir ikke grunnlag for godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste. Dette er nærmere regulert i rettsgebyrforskriften § 1-4 som lyder:

«Når utlegg og/ eller tapt arbeidsfortjeneste blir legitimert, kan retten i den utstrekning det finnes rimelig tilkjenne dekning i stedet for godtgjørelsen etter § 1-1 eller § 1-2.

Dekning av tapt arbeidsfortjeneste kan bare gis for de dager tjenestegodtgjøringen, inklusive reisetid, har vart. Dersom særlige grunner tilsier det, kan retten lempe på kravet til legitimasjon såfremt tapet sannsynliggjøres på annen måte.»

- (17) Det følger av ordlyden at dekning av tapt arbeidsfortjeneste er begrenset til de dagene hvor vedkommende fagkyndige meddommer faktisk har tjenestegjort. Dette er også lagt til grunn i rundskriv G-29/98 fra Justis- og politidepartementet side 62 om tilfeller hvor tjenesten medfører inntektstap også på dager hvor vedkommende ikke gjør tjeneste. Også i juridisk teori er bestemmelsen oppfattet slik, jf. blant annet Per Racin Fosmark, Lovdata, merknad 25. februar 2020 til rettsgebyrforskriften § 1-4. Selv om dekning skjer etter § 1-4, kan det også gis godtgjørelse for nødvendige forberedelser utenom rettsmøtetid.
- (18) I motsetning til saker som honoreres etter salærforskriften, har ikke rettsgebyrforskriften noen egen bestemmelse om dekning ved bortfall av saker. Etter salærforskriften § 11 kan det tilkjennes et begrenset salær dersom et rettsmøte utsettes, avlyses eller faller bort «tre virkedager eller færre før møtets første dag».
- (19) Både lagmannsretten og tingretten har ved godkjenning av kravet lagt vekt på behovet for å sikre gode fagkyndige meddommere, og at rimelighetshensyn tilsier at dekning gis i tilfeller som det foreliggende.
- (20) Ankeutvalget er enig i at dette er vektige hensyn, men disse hensynene må i så fall sikres gjennom en endringen av forskriften eller ved forutgående avtale. På samme måte som en fagkyndig meddommer kan avtale en høyere sats enn forskriften angir, må det være adgang til å avtale en skjønnsmessig dekning for det tilfellet at saken ikke gjennomføres som planlagt. Dette gjøres da også i praksis, jf. om dette Anders Bøhn, Domstoloven: Kommentartutgave, § 105a note 5, Juridika, à jour per 17. mars 2020. Utvalget bemerker i denne sammenheng at det er partene som har plikt til å dekke det offentlige utgifter til fagkyndige meddommere i en sak som denne, jf. rettsrettsgebyrloven § 2 andre ledd, slik at om retten vil inngå en avtale om dekning av tapt arbeidsfortjeneste ved bortfall, bør partenes samtykke innhentes først.
- (21) Avslutningsvis peker utvalget på at rettsgebyrforskriften § 1-4 andre ledd forutsetter at tapt arbeidsfortjeneste må dokumenteres, alternativt sannsynliggjøres dersom det foreligger særlige grunner. I dette ligger det at en fagkyndig meddommer kan bli bedt om å innhente bekreftelse på at det muntlig er takket nei til andre oppdrag. Slik denne saken ligger an, er det imidlertid ikke grunn for utvalget til å gå nærmere inn på dette.
- (22) Lagmannsretten og tingrettens avgjørelser må etter dette oppheves, jf. tvisteloven § 30-15, idet avgjørelsene bygger på uriktig tolking av rettsgebyrforskriften § 1-4.

- (23) Den ankende part har vunnet saken, og har etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd krav på sakskostnader. Saken, som har vært behandlet sammen med HR-2020-1386-U, har imidlertid avklart et praktisk viktig spørsmål, hvor praksis i underinstansene har vært sprikende. For ankemotparten har saken stor betydning. Etter ankeutvalgets syn innebærer dette at det samlet sett foreligger tungtveiende grunner, som gjør det rimelig å fritta ankemotparten fra sakskostnadskravet, jf. § 20-2 tredje ledd bokstav a og c.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse og tingrettens beslutning oppheves.

Sakskostnader tilkjennes ikke.

Kristin Normann
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)